

[Heinesen]

ren i den grad har kapituleret over for landbrugsorganisationer ved at frafalde en række hensigtsmæssige og påtrængende forslag fra miljøstyrelsen.

Det er fastslået, at såvel den uhensigtsmæssige anvendelse af gødning som den samlede mængde gødning, der anvendes, spiller en rolle for, hvor omfattende forureningen bliver; alligevel er der i handlingsplanen stort set kun indgreb over for naturgødning. I NPO-redegørelsen var foreslået en afgift på handelsgødning for at sikre en mere effektiv kvælstofanvendelse i landbruget. I ministerens redegørelse består bestræbelserne for at opnå dette af nogle vage bemærkninger om bedre rådgivning og udarbejdelse af retningslinjer for godt landmandskab, der tilgodeser miljøet mest muligt.

Sådanne aktiviteter kombineret med en informationsindsats og forskningsindsats er naturligvis vigtige, men de virker i bedste fald først på lidt længere sigt. Der er imidlertid brug for en indsats, som virker meget hurtigt, og den mest direkte metode til begrænsning af kvælstofforureningen er fastsættelse af maksimalgrænser for, hvor meget kvælstof der må udbringes pr. hektar, enten som et gennemsnit pr. år eller fordelt over året, så der ikke udbringes gødning i de perioder, hvor planterne ikke er i stand til at optage kvælstoffet. Maksimalgrænserne kan også afpasses efter jordbundsforhold og afgrødevalg.

Det er ét af de mange forslag, som miljøstyrelsen har stillet, og som miljøministeren har opgivet i sine såkaldte intense forhandlinger med landbrugsorganisationer.

Der må også presses på for at få de såkaldte gyllebanker og andre fordelingsordninger etableret, ligesom vi må fremme en udvikling henimod mere harmoniske bedrifter med et bedre forhold imellem husdyrhold og jordtilliggende. Endvidere bør de bebudede retningslinjer for godt landmandskab indeholde bestemmelser om øget anvendelse af efterafgrøder, vinterafgrøder og afgrøder med lang vækstsæson, som formindsker nitratudvaskningen.

Disse forslag ville kunne medvirke til en væsentlig nedbringelse af den del af forureningen, der stammer fra markerne, uden at omkostningerne for landbruget formentlig er af nogen væsentlig betydning, specielt ikke hvis man tager i betragtning, at en mere ef-

fektiv anvendelse af naturgødningen mindsker behovet for indkøb af handelsgødning med deraf følgende besparelse.

Derimod kommer man jo ikke uden om, at foranstaltningerne til at nedbringe gårdbidraget medfører en række omkostninger, men det skyldes bl.a., at mange landbrugsjendomme med dyrehold har så dårlige forhold vedrørende opbevaring af gødning og for afløb, at det allerede nu er i strid med miljøbeskyttelsesloven og miljøreglementet. Det kan derfor ikke komme som nogen overraskelse for landbruget, at kravene på et tidspunkt ville blive håndhævet, og havde landbruget i tide udvist den samme miljøbevidsthed som nu – hvilket vi i høj grad påskønner – havde udgifterne kunnet strækkes over en længere årrække, og de var dermed ikke blevet så tyngende som udgifter, der skal afholdes inden for nogle få år.

Det gælder i særlig grad for kravet i miljøministerens handlingsplan om, at møddingforholdene skal bringes i orden, uanset om møddingerne er etableret før eller efter miljølovens ikrafttræden den 1. oktober 1974. Det er et krav, der næppe vil være uenighed om, men det må undre, at miljøministeren ikke ønsker, at dette krav skal omfatte alle møddinger. Hvorfor skal markmøddinger undtages, når disse møddinger ifølge NPO-redegørelsen – jeg citerer fra s. 142 –

»giver anledning til direkte udledninger gennem drænrør og udgør en markant risiko for nedsivning til grundvandet«.

Der er efter vores mening ingen grund til at afvente yderligere undersøgelser, før markmøddinger bliver omfattet af de almindelige regler, hvilket jo sædvanligvis vil sige forbud mod markmøddinger.

En helt nødvendig forudsætning for at nedbringe landbrugsforureningen er, at der er tilstrækkelig opbevaringskapacitet for naturgødning til, at der dels ikke sker udledning inden udbringningen på markerne, dels at udbringningen kan finde sted på det mest hensigtsmæssige tidspunkt. Med et krav om 12 måneders opbevaringskapacitet vil man være sikker på at kunne tilgodese disse hensyn, men det ville være en meget kostbar foranstaltning, og hvis der indføres grænser og krav om en maksimal kvælstofbelastning og om et mere hensigtsmæssigt afgrødevalg, er vi inde i, at kortere opbevaringskapacitet miljømæssigt kan være forsvarligt.